

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 23/07920
Arkivkode

Behandlet av	Møtedato	Saknr
Fylkesrådet	06.06.2023	223/23

Innspill til leselyststrategien

Fylkesrådet har behandlet saken i møte 06.06.2023 sak 223/23

Møtebehandling

Votering

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Fylkesrådets vedtak

1. Fylkesrådet for Troms og Finnmark er tilfreds med at Regjeringen ved Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet gjennomfører en leselyststrategi. Lesing er en grunnleggende ferdighet som er nødvendig for videre utdanning og demokratisk deltakelse. Lesing er også en kilde til glede, livsmestring og gir mulighet for personlig utvikling gjennom hele livet.
2. Fylkesrådet ser kampen om oppmerksomheten, manglende tilgang på litteratur og ressurser og manglende rollemodeller i lesekulturen som de største utfordringene knyttet til lesing og leselyst. Litteraturen som er på skolene må være tilgjengelig på flere språk, som samisk og kvensk.
3. Fylkesrådet mener at de viktigste målgruppene for strategien bør være barn og unge selv, foreldre og andre voksne som har ansvar for barnas læring samt offentlige faginstanser og – miljø med tilsvarende ansvar.
4. Tiltakene i strategien bør inkludere en systematisk satsning på kunnskapsdeling omkring lesing og lesekultur, økt formidlingstilgang på digitale flater og plattformer samt økt satsning på bibliotekene.

5. Fylkesrådet gir følgende innspill til de tre stilte spørsmålene: Hva er de tre største utfordringene knyttet til lesing og leselest?

- 1) Kampen om oppmerksomheten fra digitale flater. Både forskning og erfaring viser at barn og unge i dag mangler evne og trening i å fordype seg i lengre tekster over tid, og dette knyttes til digitale distraksjoner og multitasking som gir sviktende konsentrasjonsevne og mindre utholdenhet for lesing. Dette gjenkjennes også som utfordring i den voksne delen av befolkningen, blant annet meldes det fra universitetene at studentene mangler kunnskap omkring dybdelesing.
- 2) Mangelen på tilgang til attraktiv litteratur og manglende ressurser til å spre denne på arenaer der barn og unge oppholder seg i hverdagen. Mangelfulle eller ikke-eksisterende skolebibliotek og nedprioritering av folkebibliotek. Mange folkebibliotek, også i Troms og Finnmark, er uten hel stilling til bibliotekar. Litteratur må gjøres tilgjengelig både på samisk og på kvensk.
- 3) Mangel på lesende forbilder og rollemodeller. Dersom vi ønsker at barn og unge skal bruke mer tid på å lese, må også voksne vise at de verdsetter lesing. Også i skolen og barnehagen er det viktig at det settes av tid, og at lesing som aktivitet fremsnakkes.

Hvem er de tre viktigste målgruppene for strategien?

- 1) Barn og unge, framtidens lesere.
- 2) Foreldre, lærere, barnehagelærere og andre voksne som skal fungere som leseambassadører og oppmuntre til lesing for lesingens skyld.
- 3) Offentlige faginstanser og miljøer som skal legge til rette for god lesekultur.

Hva bør de tre viktigste tiltakene i strategien være?

1) Det er behov for systematisk og målretta satsning på å spre kunnskap om hvorfor lesing er viktig, både til foreldre og til skole og barnehage. Barn, unge og familier trenger hjelp til å prioritere lesing som aktivitet, og gode tiltak som virker bør styrkes og videreutvikles. Videre bør det satses på samarbeid med lærerutdanning og barnehagelærerutdanning om å prioritere lesing og litteratur i utdanningsløpet, samt at barnehagene og skolene framsnakker lesing og setter av tid til dette i løpet av dagen.

2) Formidling av og tilgang til et allsidig litteraturutvalg må gjøres tilgjengelig på arenaer der barn og unge er i hverdagen. Bibliotekene må være tilgjengelige, synlige og attraktive på nett og kunne tilby et bredt utvalg av digitale formater. Det bør legges inn mer arbeid i å utvikle en felles digital formidlingsløsning for folkebibliotek som vil gi muligheter for å nå både nye og etablerte lesere med lesetips, inspirasjon og tilpassede opplevelser. Det bør også arbeides for at det fortsatt skal være tilgang på digitale lydbøker og e-bøker i bibliotekene, som et gratis og utjevne tilbud til både barn, ungdom og voksne. At skolene har oppdatert litteratur tilgjengelig både i samisk og kvensk.

3) Bibliotekene må styrkes. Folkebibliotekene er den eneste kommunale virksomheten som har et særlig ansvar for litteratur og bør være en naturlig møteplass for å skape lesekultur. Tiltak som styrker bibliotekene og bygger videre på den infrastrukturen som allerede ligger

klar i hver kommune, bør være sentrale i arbeidet med strategien. I dette ligger både tilstrekkelig grunnbemanning i folkebibliotekene, styrking av skolebibliotek, mulighet for å oppdatere kompetanse og tilstrekkelig bokbudsjett/innkjøpsordninger. Å dyrke fram en lesekultur fordrer samarbeid mellom mange ulike instanser, som barnehage, helsestasjon, skole, fritidsordninger og bibliotek. Her bør det være tettere koblinger og forpliktende avtaler. Biblioteket kan ta en mer aktiv rolle i å koordinere samarbeid på tvers og være en pådriver for aktiv formidling. Folkebiblioteket er kanskje den offentlige institusjonen som møter folk gjennom størst del av livssyklusen. Livslang lesing er derfor et viktig kjerneområde for bibliotekene, og fokus på leseutvikling stopper ikke ved endt skolegang. Lesing er viktig fra starten og hele veien til mållinja, hvor også høytlesing og lydbøker for de aller eldste gir mening og lyspunkt i hverdagen.